

OVERDENKING BIJ WIJSHEID 1 VS 12 T/M 15 EN MC 5 VS 21 T/M 43

Vandaag, op de dag van het gemeenteberaad, als muzikale meditatie samenspel van Nel vd Maden op de vleugel en Jeroen vd Scheer op het orgel. En daar hebben we van te voren over nagedacht, het samen muziek maken verwijst naar het gesprek straks. Samenspel geeft verrijking van klank, vraagt ook om discipline, goed op elkaar afstemmen. Al die elementen zitten in deze muziek. Soms heeft de een de hoofdmelodie, dan weer is de ander duidelijker te horen. Het belangrijkste is om heel goed naar elkaar luisteren en als dat gebeurt, dan kom je er samen wel uit.

In onze lezingen van vandaag staan twee woorden, twee werelden, twee werkelijkheden tegenover elkaar. De dood en het leven.

Ik heb net een boek gelezen waar die twee werkelijkheden ook tegenover elkaar staan. Het heet *Nu ben ik mijn kinderen kwijt* en is geschreven door Jack Keijzer. Zijn vrouw en hij verliezen hun oudste jongen als hij 16 jaar oud is. Hij wordt vermoord. Hun jongste zoon is dan 13. De gewelddadige dood van zijn broer, aan wie hij zeer gehecht was, heeft tot gevolg dat hij het leven uiteindelijk niet meer kan volhouden. Bijna 10 jaar later maakt hij er zelf een eind aan. Het is niet voor te stellen waar deze beide ouders doorheen zijn gegaan. Het is een zeer indringend en indrukwekkend boek dat evenzeer gaat over de rauwe werkelijkheid van de dood als over de onvoorstelbare kracht van het leven.

Wat denk ik in dit evangelieverhaal het meest bij ons binnenkomt is de wanhoop van de vader die zijn dochter dreigt te verliezen en Jezus smeekt hem te helpen, vecht voor haar leven. Wat wil je als ouder niet doen voor het leven van je kind? Deze vader krijgt zijn dochter weer terug, we hebben hier te maken met een wonderverhaal. Dat element is denk ik een stuk lastiger voor ons om ons toe te verhouden. Het roept meteen de vraag op: 'Hoe is dat mogelijk?'

Hoe is dat mogelijk? Eigenlijk is dat een vraag die je kunt stellen bij zoveel andere dingen, dingen waar je nooit over nadenkt. Er is zoveel in dit leven dat een wonder is, verwonderlijk, ongelooflijk, als je er echt over na gaat denken. Toen ik dat heftige boek van die vader over zijn beide zoons uit had vond ik het een groot en ongelooflijk wonder dat deze man en zijn vrouw de kracht hebben gevonden om verder te leven na zo'n onvoorstelbaar verlies. Het is daarom behalve een hartverscheurend en gruwelijk verhaal op een bepaalde manier ook een hoopgevend verhaal.

In de Bijbel wordt de dood gezien als de vijand van het leven. Over de dood wordt gesproken als een harde werkelijkheid waar op zichzelf niets moois aan is. De dood is dat wat het leven kapot maakt. Persoonlijk vind ik die manier van spreken over de dood eerlijker en daarom troostrijker dan welke mooie verzachtende woorden dan ook.

Ons evangelieverhaal gaat ook over de dood die als een vijand binnenbreekt. Een 12-jarig meisje, nog net niet volwassen, nog niet volgroeid, haar leven moet nog beginnen -en het wordt al door de dood bedreigd. Tegenover haar staat een vrouw die al 12 jaar, net zo lang als het leven van dit meisje, niet aan leven is toegekomen, die dichterbij de dood staat dan bij het leven. In beide gevallen geldt: zo moet het niet zijn, zo is het leven niet bedoeld.

Want God heeft de dood niet gemaakt en Hij vindt geen vreugde in de ondergang van hen die leven, zo hoorden we in het boek Wijsheid. De God van de Bijbel is een God van het leven, en van levenden. God heeft niet de dood, maar het leven gemaakt. Aan de ene kant is er de werkelijkheid van het leven, en dat is Gods werkelijkheid. Aan de andere kant is er ook de werkelijkheid van de dood, een macht die het leven voortdurend bedreigt en wil vernietigen. Dat is niet Gods macht. Maar wel een macht die aanwezig is binnen de wereld die God geschapen heeft. Hoe dat kan, hoe het mogelijk is dat deze macht ruimte heeft gekregen binnen Gods goede schepping en zo schijnbaar ongebreideld haar gang kan gaan, dat het allemaal bestaat: moord, doodslag, rampen, oorlog, honger, dodelijke ziektes, dat is een groot en bitter raadsel. Dikke boeken zijn er over volgeschreven, diepzinnige dingen zijn er over gezegd die soms een stukje verder kunnen helpen, maar een bevredigende verklaring is er niet, er blijft iets dat onverteerbaar is.

Verklaringen en oplossingen zijn ons niet gegeven, om ons te wapenen, en te beschermen tegen de rauwe werkelijkheid van de dood. Er is ons maar één ding gegeven, en dat is geloof, vertrouwen. Vertrouwen in Gods scheppende en reddende macht. Dat geloof, dat vertrouwen wordt hier uitgedrukt in deze woorden: *God vindt geen vreugde in de ondergang van hen die leven*. Integendeel. God stelt zich tegen deze ondergang teweer. Hij staat aan de kant van het leven. Alle wonderen, de genezingsverhalen opwekkingsverhalen in de evangeliën worden verteld om dit ene te ondertrepen, dat God mensen wil redden van de macht van de dood.

Het woord *redden* komt een paar keer terug in ons verhaal. Jäirus smeekt Jezus met hem mee te gaan om zijn dochtertje de handen op te leggen *zodat ze gered wordt en leeft*. En die vrouw in de menigte raakt Jezus aan in de hoop dat ze *gered* zal worden. Gered uit de greep van de macht die haar heeft veroordeeld tot een leven dat dichterbij de dood staat dan bij het leven. *Uw geloof heeft u gered* zegt Jezus tegen haar als zij haar hand uitstrekt naar wat haar uit die greep verlossen kan.

Dat God ons *wil* ons redden van de macht van de dood, dat is een mooie boodschap. Maar *kan* God dat ook? Wordt dat niet gelogenstraf door vele andere meisjes die nooit twaalf jaar oud zijn geworden? Door ouders als deze Jack Keijzer en zijn vrouw die hun beide kinderen verliezen?

Door ouders nu in Gaza, Soedan en zoveel plekken op onze wereld van wie hun kinderen door geweld om het leven komen of die hun kinderen niet kunnen redden van de hongerdood?

Als we de wonderverhalen lezen als mirakels, als sterke staaltjes van wat God kan of van wat Jezus kan, dan zal dat altijd wringen het met de bittere ervaringen van mensen.

Een wonder is altijd een verwijzing naar een werkelijkheid die groter is dan die van het verhaal. Het is bedoeld als teken. Een teken dat mensen de ogen wil openen voor het ongelooflijke wonder van het leven zelf, en voor de wonderlijke macht die zich in dat leven openbaart, ook en juist als het leven bedreigd wordt. Die zich toont in iedere bloem die bloeit, soms tegen de verdrukking in. In ieder kind dat begint te lopen en te praten, dat leeft. In iedere mens die je aankijkt, die lacht, soms door veel tranen heen. In alles dat adem heeft en deel heeft aan de stroom van het leven, de stroom van de liefde die uit God komt en alles bezielt. Het teken wil ons de ogen openen voor die overweldigende werkelijkheid, een werkelijkheid waar wij vaak langs heen leven en buiten staan.

Dat erbuiten staan, zegt de Bijbel, dat is nu het werk van de macht van de dood. Leven in bijbelse termen is iets anders dan gewoon maar bestaan, fysiek in leven blijven. Leven is deel hebben aan het wonder van het bestaan. En de dood, dat is in de Bijbel nog iets anders dan de lichamelijke dood, die een einde maakt aan het aardse bestaan. De dood is daar een vernietigende macht die ons vervreemdt van de werkelijkheid, van God, van de ander en van onszelf, waardoor wel ons lichaam leeft, maar onze ziel verkommert, en die maakt dat wij ons keren tegen elkaar, elkaar vernederen, tot slaaf maken, elkaars leven kapot maken.

Tegenover deze vernietigende, kwade macht staat de goede reddende macht van de God die belooft dat Hij het werk van zijn handen niet loslaat en dat Hij zijn kinderen niet blijvend prijs zal geven aan de vernietiging. Geloven is je willen toevertrouwen aan die scheppende en bevrijdende macht, vertrouwen dat de werkelijkheid van het leven dat uit God is, de stroom van Gods Geest, sterker zal blijken dan de macht van de vernietiging. Wie kiest voor het vertrouwen in die goede macht verwacht in het aangezicht van de dood niets anders dan wat hij steeds van God verwacht: dat Hij bij machte is mensen te laten opstaan, en nieuw leven te geven, nieuwe kracht, een nieuw zelf, tot over de grens van de dood heen. Dat, hoe sterk ook de zuigkracht is van de wanhoop, de vertwijfeling, de somberheid, en hoe diep wij ook kunnen zinken, er geen plek is waar wij onbereikbaar zijn voor Gods Geest, die ons wil redden, die ons zal blijven zoeken en opvangen, waar en hoe wij ook zijn.

